

Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta Muitas un uzņēmēju konsultatīvās
padomes sanāksmes

PROTOKOLS

Sanāksme notiek 2021.gada 10.jūnijā pulksten 10:00
Rīgā, attālinātā veidā

Sanāksmi vada:

Raimonds Zukuls

Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora vietnieks muitas
jomā, Muitas pārvaldes direktors

Sanāksmē piedalās:

Solvita Āmare-Pilka

Finanšu ministrijas Netiešo nodokļu departamenta direktore

Jolanta Krastiņa

Finanšu ministrijas Netiešo nodokļu departamenta direktora
vietniece, Muitas un akcīzes nodokļa nodaļas vadītāja

Marika Vībāne

Finanšu ministrijas Netiešo nodokļu departamenta Muitas un
akcīzes nodokļa nodaļas vecākā eksperte

Irita Tomiņa

Finanšu ministrijas Netiešo nodokļu departamenta Muitas un
akcīzes nodokļa nodaļas vecākā referente

Egils Krātiņš

Latvijas Loģistikas asociācijas valdes loceklis

Aleksandrs Pociluiko

Autopāravadātāju asociācijas "Latvijas Auto"
ģenerālsēdētājs, valdes priekšsēdētājs

Uģis Ūdris

Valsts A/S „Latvijas dzelzceļš” Principāla pakalpojumu
nodrošināšanas daļas vadītājs

Aivars Gulbis

Rīgas Tehniskās universitātes Inženierekonomikas un vadības
fakultātes Starptautisko ekonomisko sakaru un muitas
institūta Muitas un nodokļu katedras docents

Jānis Tomsons

Satiksmes ministrijas Tranzīta politikas departamenta
referents

Inese Olafsone

Latvijas Darba devēju konfederācijas tautsaimniecības
eksperte

Sandra Kārklīņa-Ādmine

Muitas pārvaldes direktora vietniece

Ingrīda Gulbe-Otaņķe

Muitas pārvaldes direktora vietniece

Sanita Dzene

Muitas pārvaldes direktora vietniece

Juris Āzers

Muitas pārvaldes Tranzīta un eksporta kontroles daļas
vadītājs

Gita Vīksne

Muitas pārvaldes Tranzīta un eksporta kontroles daļas
Elektronisko datu apstrādes nodaļas vadītāja

Arturs Kovaļenko

Muitas pārvaldes Riska vadības daļas vadītājs

Irēna Knoka

Muitas pārvaldes Muitošanas metodikas daļas vadītāja

Ilze Kurtiņa

Muitas pārvaldes Muitas sadarbības un attīstības daļas
Plānošanas un koordinācijas nodaļas vadītāja

Protokolē:

Sindija Bērziņa

Muitas pārvaldes Muitas sadarbības un attīstības daļas
Plānošanas un koordinācijas nodaļas vecākā muitas eksperte

Darba kārtības jautājumi:

1. Savienības Muitas kodeksa prasību realizācija informācijas sistēmās;
2. Aktualitātes tranzīta procedūras noformēšanā – Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas Tranzīta kontroles sistēma 2 (NCTS 5.fāze);
3. Importa deklarāciju automātiskā izlaidšana ar selektivitātes ceļu “Zaļais+”;
4. E-komercijas direktīvas ieviešana no š.g. 1.jūlija;
5. Robežšķērsošanas vietu uz austrumu robežas caurlaidspēja, aktualitātes, tendences;
6. Citi jautājumi.

R. Zukuls atklāj sanāksmi un informē par grozījumiem Muitas un uzņēmēju konsultatīvās padomes locekļu sastāvā - biedrības “Latvijas Aviācijas Asociācija” valdes locekli A.Kokaru nomainīs biedrības “Latvijas Aviācijas Asociācija” Loģistikas komitejas vadītājs A. Sedoliņš. Iepazīstina klātesošos ar darba kārtību.

1. Savienības Muitas kodeksa prasību realizācija informācijas sistēmās.

I. Gulbe-Otaņķe sniedz prezentāciju “Savienības Muitas kodeksa prasību realizācija informācijas sistēmās” (1.pielikums). Ejot līdzī laikam, esošo EMDAS sistēmu attīstīt vairs nav racionāli. Ir uzsākta jaunas sistēmas izstrāde jaunā arhitektūrā – EMDAS2. Vienlaicīgi jāievēro Savienības Muitas kodeksa striktie termiņi attiecībā uz jaunu sistēmu - Automatizētu importa sistēmu (AIS), Automatizētu eksporta sistēmu (AES) un Tranzīta kontroles sistēmu (TKS2) ieviešanu, kas jāpabeidz līdz 2023.gada beigām. Ņemot vērā, ka finansējums tika saņemts tikai 2020.gada otrajā pusē, jāveic intensīvs darbs, lai ieviestu darboties spējīgas sistēmas, kuras atbilstu Savienības Muitas kodeksa prasībām, noteiktajos termiņos situācijā, kad personāla resursi VID ir ierobežoti. Izstādes realizēšanas procesā būs nepieciešama arī asociāciju iesaiste, tāpēc lūdz būt atsaucīgiem.

Atbildot uz A.Gulbja iesūtīto jautājumu cik tālu ir EMDAS2, informē, ka šobrīd jaunajā EMDAS2 ir Importa kontroles sistēma 2 (IKS2), kas saistās ar kopsavilkuma deklarāciju iesniegšanu pasta sūtījumiem, 3.jūnijā tika ieviestas Skaidras naudas deklarācijas, ar 1.jūliju tiks ieviesta Importa muitas deklarācija pasta sūtījumiem (H7) ar īpaši samazinātu datu kopu.

2. Aktualitātes tranzīta procedūras noformēšanā – Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas Tranzīta kontroles sistēma 2 (NCTS 5.fāze).

G. Vīksne sniedz prezentāciju “Tranzīta kontroles sistēma 2 (NCTS 5.fāze)” (2.pielikums). No 2023.gada 2.janvāra plānots uzsākt sistēmas testēšanu sadarbībā ar komersantiem, savukārt darba uzsākšana produkcijā paredzēta 2023.gada 2.oktobrī. Būtiskākās izmaiņas:

- Darbs jaunā platformā – EMDAS2;
- Izmaiņas deklarācijas datos, ziņojumu apmaiņas formātā, veidlapā;
- Pievienota jauna iestāde ar nosaukumu “Starpgadījumu reģistrēšanas muitas iestāde”;
- Pievienota jauna iestāde ar nosaukumu “Tranzīta izvešanas muitas iestāde”, lai veiktu drošības un drošības pārbaudes pirms kravas izvešanas;
- Izmaiņas nozīmīgu neatbilstību reģistrēšanas procesā;
- Deklarācijas iesniegšana 30 dienas pirms preču uzrādīšanas;
- Sasaiste ar ITVS iespējamā muitas parāda aprēķina veikšanai.

Deklarācijas aizpildīšana būs sarežģītāka nekā līdz šim esošā, bet aizpildīšanas princips būs līdzīgs. Jauninājums būs informatīvie laukumi, kuros būs redzama informācija par lauka aizpildīšanu. Deklarācija tiks veidota šādi:

- **Deklarācija/Pamatnostādnes:**
 - ✓ Vispārīga info (procedūras izmantotājs, muitas iestādes)
 - ✓ Galvojumi
- **Sūtījums:**
 - ✓ Svars
 - ✓ Vietas
 - ✓ Iesaistītās puses
 - ✓ Plombas
 - ✓ Transporta līdzekļi (999 ieraksti)
 - ✓ Dokumenti (iepriekšējais, pavaddokuments (9999), pārvadājuma dok., papildus atsauces).
- **HC - Ekspeditora sūtījums (House consignment 999):**
 - ✓ Preču informācija (katrā HC iespējams uzrādīt 9999 preces)
 - ✓ Obligāts 6-zīmju preces kods (izņemot TIR procedūru)
 - ✓ Iesaistītās puses
 - ✓ Svars
 - ✓ Iepakojumi
 - ✓ Dokumenti

Papildinājumi būs arī neatbilstību datu apmaiņā - vairāki izkraušanas atļaujas paziņojumi, daļēja preču izlaišana, elektroniska komunikācija starp saņēmēja un nosūtītāja muitas iestādēm.

Nākotnē komersanti tiks aicināti uz sanāksmi, lai noskaidrotu viedokli par sistēmas lietošanas ērtumu.

E. Krātiņš jautā, vai ITVS spēs veikt iespējamā muitas parāda aprēķinu izmantojot preces koda 6 ciparus. Šobrīd ITVS aprēķinam ir nepieciešami vairāki cipari.

G. Vīksne atbild, ka izstrādes process ir pašā sākumā, bet no izstrādātāja ir saņemts apstiprinājums, ka aprēķinu būs iespējams veikt arī norādot 6 zīmju preces kodu.

3. Importa deklarāciju automātiskā izlaišana ar selektivitātes ceļu “Zaļais+”.

A. Kovaļenko sniedz prezentāciju “Automātiska importa muitas deklarāciju izlaišana” (3.pielikums). Mērķis - veicināt un atvieglot preču muižošanu, kā arī uzlabot (paātrināt) muižošanas procesu. Automātisko izlaišanu piemēro gadījumos, kad nav konstatēti riski un importa muitas deklarācija nav novirzīta dokumentu padziļinātai pārbaudei.

Informē par statistikas datiem - uzsākot importa muitas deklarāciju automātisko izlaišanu 2020.gada 3.augustā, divu mēnešu laikā automātiski izlaisto importa muitas deklarāciju īpatsvars pieauga līdz 14%, bet gada beigās jau līdz 22%. 2021.gada piecos mēnešos automātiski izlaisti 25,6% importa deklarāciju bez muitas amatpersonu iesaistes.

Uzsver, ka ieviestais risinājums rada pozitīvu ietekmi uz muitas dokumentu noformēšanas procesu un ir pietiekami augstu novērtēts no komersantu puses, kā arī ekonomē muitas resursus, ļaujot novirzīt cilvēkresursus citām prioritātēm.

tikai tādos gadījumos, ja sūtījums netiek novirzīts riska kontroles veikšanai vai dokumentu padziļinātai pārbaudei.

R. Zukuls lūdz iezīmēt turpmākos automātiskās izlaišanas attīstības pasākumus.

A. Kovaļenko norāda, ka nav nosprausti konkrēti procenti, kurus vajadzētu sasniegt. Nepārtraukti tiek meklēti jauni risinājumi, attīstīta analītika un noteikts un izvērtēts komersantu loks, kuriem šādas privilēģijas varētu piešķirt.

4. E-komercijas direktīvas ieviešana no šī gada 1.jūlija.

I. Knoka sniedz prezentāciju “E-komercijas sūtījumu muitošana”. E-komercijas sūtījumu deklarēšana ir iespējama tikai un vienīgi, ja notiek deklarāciju automātiska izlaišana. No šī gada 1.jūlija paredzētas izmaiņas zemas vērtības sūtījumu atmuitošanā, jo tiek atcelts atbrīvojums no PVN precēm, kuru vērtība nepārsniedz 22 eiro, un tas nozīmē, ka PVN būs jāmaksā sākot no pirmā centa. Vienlaikus PVN likumdošanā tiek piedāvāti atvieglojumi:

- ģpašais importa režģms - importa vienas pieturas aģentģra (IOSS). PVN tiek pievienots preces cenai un tiek maksģts pirkuma brģdģ;
- ģpašais režģms importa PVN deklarģšanai un samaksai (ģpašais režģms) komersantiem, kas uzrģda preces muitai. PVN tiek segts importa brģdģ ar vispģrģjo galvojumu.

Komersciģlģm un nekomersciģlģs precģm, kuru vģrtģba nepģrsniedz 150 eiro, bģs jģmaksģ tikai PVN, vģrtģbģ virs 150 eiro - gan PVN gan muitas nodoklis. Dģvanģm, vģrtģbģ lģdz 45 eiro, nav jģmaksģ neviens no nodokģiem.

E-komercijas sģtģjģmu deklarģšanas process galvenokģrt skars loģģstikas operatorus, kas darbojas šajģ jomģ. Sģtģjģmus, kas bģs pģrdoti IOSS režģmģ, drģkstģs atmuitot jebkurģ Eiropas Savienģbas dalģbvalstģ, savukģrt pģrģjiem sģtģjģmiem ir noteikts, ka atmuitošanai jģnotiek galamģrķģ dalģbvalstģ godģgai PVN piemģrošanai.

Latvijģ IOSS sģtģjģmus varģs deklarģt uzreiz pģc ierašģnģs un uzrģdģšanas, savukģrt pģrģjiem sģtģjģmiem tiks piedģvģti vairģki deklarģšanas varianti formģjot caur pagaidu uzglabģšanu – ģpašais režģms (atmuito loģģstikas operators), deklarģ pģrstģvis un deklarģ saņģmģjs aizpildot H7 deklarģciju.

Juridiskģs personas H7 deklarģciju EMDAS varģs iesniegt, tikai izmantojot programmisko saskarnģ (*system to system*), t.i., nodrošinot elektronģsku datu apmaiņu starp savu sistģmu un EMDAS. Iesģtot H7 deklarģciju izmantojot programmisko saskarnģ netiek prasģts obligģti pievienot pavaddokumentus, tos ir jģiesģta tikai pģc muitas pieprasģjģma, piemģram kontroles gadģjumģ. Informģcija par programmiskģs saskarnģs dokumentģciju un tehniskģjiem failiem ir pieejama VID mģjaslapas muitas sadaļģ “Kģ lietot EMDAS”, atvģrumģ “Programmiskģs saskarnģs lietotģja rokasgrģmata”.

Bģtģskģkģis, kas jģzģina sģtģjģmu saņģmģjiem:

- IOSS sģtģjģmi tiks pieģdģti atmuitoti;
- DDP sģtģjģmi, kuriem muitas maksģjģmi iekģlģuti cenģ, jģsaņģm atmuitoti;
- Pģrģjos sģtģjģmus var izvģlģties deklarģt pģts vai izmantot pģrstģvģbas pakalpojģmus.

Lai sģtģjģma saņģmģjs pģts varģtu deklarģt savu sģtģjģmu:

- Jģsaņģm pasta/ekspresģpasta paziņojģms, kurģ norģdģģts:
 - izsekošanas numurs (tracking number);

- PUD numurs (ar kuru reģistrēts noliktavā);
- PUD kārtas numurs (PUD var attiekties uz vairākām precēm).

VID EDS jāaizpilda “Importa muitas deklarācija pasta sūtījumiem”, no klasifikatora izvēloties deklarējamo preci. Preču klasifikators veidots tā, lai deklarētājs “neiekristu” uz precēm, kurām var tikt piemēroti aizliegumi un ierobežojumi. Pa tiešo no deklarācijas caur portālu www.Latvija.lv jānomaksā PVN (poga “Maksāt”).

Vienkāršotā deklarācija nav paredzēta, lai noformētu akcīzes preces, preces, kam piemēro aizliegumus, ierobežojumus, tabakas izstrādājumiem, kurus internetā iegādāties aizliegts. Vēl jāņem vērā, ka, ja muitas maksājumu kārtošana neizmanto www.Latvija.lv, būs jāgaida, līdz nauda tiks ieskaitīta budžeta kontā, un muitas deklarāciju apstrāde aizņems ilgāku laiku.

Ja nedrīkst deklarēt vienkāršoti, jāsniedz standarta (“lielā”) importa deklarācija, šajā gadījumā klienti tiek aicināti izmantot profesionāļu pakalpojumus.

Jau šobrīd VID mājaslapas muitas sadaļā ir pieejama dažāda veida informācija, kā arī informē par šī gada 14. jūnijā gaidāmo tiešsaistes semināru privātpersonām.

Muita pārvalde aktīvi strādā pie konsultāciju jomas stiprināšanas. Ar 1.jūliju Muitas konsultāciju nodaļa tiks izveidota Muitas konsultāciju nodaļa. Nepieciešamības gadījumā tiks piesaistīti papildspēki no citām Muitas pārvaldes struktūrvienībām.

R. Zukuls piebilst, ka izaicinājums būs lielais deklarāciju skaits pieaugums.

A. Pociluiko vēlas precizēt – ja sūtījumu atmuito fiziska persona, PVN nonāk valsts kasē, ja atmuito uzņēmums - PVN tiks pievienots uzņēmuma ikmēneša PVN maksājumam.

I. Knoka paskaidro, ka uzņēmumi atmuitošanu veiks izmantojot vispārējo galvojumu, un tādā gadījumā tiks piemērotas atliktā maksājuma tiesības, kad PVN maksā vienu reizi mēnesī.

5. Robežšķērsošanas vietu uz austrumu robežas caurlaidspēja, aktualitātes, tendences.

S. Kārklīņa-Ādmīne sniedz prezentāciju “Aktualitātes par robežšķērsošanu uz austrumu robežas” (5.pielikums). Informē par statistikas datiem attiecībā uz preču muitošanu šī gada piecos mēnešos – kopējais muitas deklarāciju skaits ir samazinājies, lielākais samazinājums ir tranzīta un eksporta jomā. Šī brīža tendences rāda, ka pieaug imports un eksports. Liela uzmanība tiek pievērsta klientu apkalpošanas ātrumam, un, pateicoties automatizācijai, muitas deklarāciju noformēšanas laiki tiek ievēroti. Mērķis turpmāk ir panākt vēl ātrāku deklarāciju noformēšanu, tiek strādāts pie muitas procedūru pilnveidošanas.

Informē par rekonstrukcijas darbiem un Austrumu robežas:

- Silenes un Pāternieku MKP rekonstrukcijas darbus plānots pabeigt līdz jūlija beigām. Pēc rekonstrukcijas paredzēts, ka MKP jauda palielināsies no 500 līdz 1000 transportlīdzekļiem. Pāternieku MKP papildus būs 3 joslas importa pusē (kopā 8 joslas), eksporta pusē būs 5 joslas. Silenes MKP iebraucošo joslu skaits tiks palielināts no 5 uz 7, izbraucošo - no 5 uz 6. Pāternieku MKP būs paplašināts noformēšanas stāvlaukums. Tiek strādāts pie tehnoloģiskiem risinājumiem, lai paātrinātu to kravu izlaišanu no posteņa,

kuras varētu izlaist nekavējoties. Attiecībā uz krautajām un tukšajām automašīnām, vēl nesen bija tendence, ka atgriezās liels daudzums tukšās automašīnas, tad šī gada 5. mēnešos iebraucošo krauto transportlīdzekļu skaits būtiski pieaudzis (piem. Silenes MKP pieaugums par 37%), kas nozīmē, ka robežšķērsošanas laiks pagarināsies. Vērojama arī rindu veidošanās uz Baltkrievijas robežas Baltkrievijas pusē, un, neskatoties uz to, ka Silenes un Pāternieku MKP caurlaides spēja ir 200 transportlīdzekļi diennaktī katrā MKP, rindu skaits nemazinās. Pēdējo divu nedēļu laikā vērojama arī palēnināta iebraucošo transportlīdzekļu kustība Pāternieku MKP, Silenes MKP šāda situācija nav;

- Terehovas MKP. Vienlaikus būvniecība notiek arī Krievijas pusē "Burački". Krievija prioritāri nodrošina no Latvijas iebraucošo transportlīdzekļu plūsmu, līdz ar to Terehovas MKP uz iebraukšanu Latvijā veidojas rindas. Krievijas muitas dienests solīja problēmu risināt. Terehovas MKP rekonstruēta tiek esošā infrastruktūra un asfalta seguma nomaiņa, pēc rekonstrukcijas darbu beigām jaudas palielināšana nav paredzēta un darbs tiks turpināts esošā apjomā.
- Grebņevas MKP sāksies kontroles paviljonu rekonstrukcija un tiks būvēts pasažieru bagāžas kontroles termināls. Būtiski pieaudzis iebraucošo transportlīdzekļu ar kravu skaits (šī gada 5. mēnešos par 42%).

Vērš uzmanību uz būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē robežšķērsošanas laiku:

- Gatavības pakāpe RŠ formalitāšu kārtošanai. Komersantiem jābūt gataviem sadarboties un savlaicīgi sniegt informāciju Pārtikas un veterinārajam dienestam, pieteikt tranzīta un importa procedūras savlaicīgi, lai novērstu transporta līdzekļu ilglaicīgu atrašanos RŠV, veikt maksājumus caur www.Latvija.lv, uzrādīt Covid-19 sertifikātu, u.c.;
- Pāravadātāju zināšanas un pieredze;
- Rekonstrukcijas darbi/RŠV caurlaides spēja;
- RŠV strādājošo dienestu personāla nepietiekamība;
- Likumpārkāpumi. Likumpārkāpuma gadījumā automašīnai tiek veikta padziļinātā kontrole, uz kuru tiek novirzīti divi muitnieki, tādējādi paildzinot robežšķērsošanas laiku. Kā lielāko sērgu min tā saucamo "pateicību" došanu, kad dokumentos tiek likta nauda. Vairāk kā desmit autovadītājiem ir ierosināti kriminālprocesi un vairāki jau ir saņēmuši kriminālsodus (minimālais sods ir 5000 eiro). No citiem biežāk konstatētajiem pārkāpumiem min autopāravadātāju atļauju neesamību, piena produktu, gaļas izstrādājumu un tabakas izstrādājumu ieviešanu.

Tiek izstrādāts informatīvais materiāls "ceļa karte", kuru mērķauditorija ir transportlīdzekļu vadītāji, katrai robežšķērsošanas vietai uz Austrumu robežas - darbību secību šķērsojot robežu, muitas kontroles veidiem, ko drīkst un ko nedrīkst ievest, atbildību un tiesībām. Ceļa kartes būs pieejamas Valsts ieņēmumu dienesta tīmekļa vietnē.

R. Zukuls atbildot uz A. Gulbja iesūtīto jautājumu par to, kas notiek Vientuļu MKP, informē, ka Vientuļu MKP strādā viens darbinieks, jo robežu dienā šķērso viens vai divi robežšķērsootāji. Vientuļu MKP resursi ir novirzīti uz Grebņevas MKP.

E. Krātiņš jautā par gadījumiem, kad viena uzņēmuma kravas regulāri tiek novirzītas risku izvērtēšanai.

R. Zukuls paskaidro, ka tiek sekots līdzi risku nostrādnēm, šādi gadījumi tiek pētīti un risināti. Risku analīze tiek veikta pēc dažādiem risku kritērijiem, to skaitā arī Eiropas Savienības uzliktajiem risku kritērijiem.

S. Kārklīņa-Ādmine papildina, ka jau šobrīd tiek strādāts pie nākotnes redzējuma jaunas infrastruktūras izveidē kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā.

A. Pociluiko norāda, ka laiks, kas tiek patērēts kravu kontrolēm ir ilgs.

S. Kārklīņa-Ādmine paskaidro, ka viens no iemesliem ir nesakārtotā infrastruktūra.

R. Zukuls aicina ziņot par konkrētiem gadījumiem, kad uzņēmējiem tiek radīts papildus slogs, lai turpmāk šādas situācijas varētu izvērtēt un novērst. Pateicas sanāksmes dalībniekiem par piedalīšanos.

Pielikumā:

1. prezentācija "Savienības Muitas kodeksa prasību realizācija informācijas sistēmās";
2. prezentācija "TKS2 (NCTS 5.fāze)";
3. prezentācija "Automātiska importa muitas deklarāciju izlaišana";
4. prezentācija "E-komercijas sūtījumu muietošana";
5. prezentācija "Aktualitātes par robežšķērsošanu uz austrumu robežas".

Sanāksmes vadītājs

VID ģenerāldirektora vietnieks muitas jomā,
MP direktors

R.Zukuls

Protokolē

VID MP Muitas sadarbības un attīstības daļas
Plānošanas un koordinācijas nodaļas
vecākā muitas eksperte

S.Bērziņa

